

Vannregion Hordaland
Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 BERGEN

HØRINGSUTTALELSE TIL REGIONAL PLAN FOR VANNREGION HORDALAND 2016 – 2021 – 2. GANGS HØRING

Vi viser til utkastet til vannforvaltningsplan for vannregionen som ble sendt på offentlig høring 1. juni 2015 med frist for innspill 20. september. Energi Norges høringsinnspill avgis under. Energi Norge avgav høringsuttalelse 17.12.2014 i første høringsrunde og henviser generelt til denne for våre overordnede innspill.

Energi Norges nye høringsinnspill må sees i sammenheng med høringsuttalelsene som avgis av de enkelte berørte energiselskapene i vannregionen. Det framgår av høringsbrevet at plandokumentet er oppdatert med hensyn til nytt kapittel "Verknad av planen for vasskraft", samt miljømål for alle vannforekomster, med konkretisering for SMVF. Det er også lagt ved en liste over aktuelle tiltak som ikke er et høringsgrunnlag etter vannforskriften, men som letter oversikten over bakgrunn for miljømålene. Energi Norge begrenser høringen til nytt kapittel om vannkraft, samt miljømål med tiltak med relevans for vannkraftsektoren. Våre kommentarer tar utgangspunkt i enkelte eksempler for illustrasjon av prinsipielle forhold, men vil ikke dekke forslagene for alle de aktuelle vannforekomstene. Vi har også gjort noen stikkprøver i Vann-nett for å få et bilde av det detaljerte faktagrunnlaget. Våre medlemmer vil i større grad gå inn på de konkrete forslagene i enkeltvassdragene enn det som er hensiktsmessig i vårt innspill.

Energi Norge kan ikke se at den nye høringen er basert på vesentlig ny kunnskap eller nye analyser og vil derfor generelt fastholde de synspunkter som fremkom i høringsuttalelsen 17.12.2014 og som følger vedlagt. Vi kan heller ikke se at våre, eller våre medlemmers innspill, i første høringsrunde er tilstrekkelig ivaretatt i nytt høringsforslag. Det har heller ikke vært en betryggende involvering av de berørte regulanter i utviklingen av miljømål og tiltak i det nye forlaget.

Generelt er det viktig at det før politisk behandling av planene er gjort et grundig arbeid for å belyse konsekvensene av de forslagene til miljøtiltak og –mål som angis i planen. Vannkraftproduksjon representerer store samfunnsverdier og det er allerede gjennomført mange miljøtiltak i regulerte vassdrag som er grundig vurdert i et samfunnsmessig kost/nytte-perspektiv. Nye forslag til tiltak må framstå som tydelig begrunnet i dette perspektivet slik at videre behandling av planene blir basert på helhetlige og faktabaserte avveininger. De enkelte kraftselskap i vannregionen har i prosessen spilt inn opplysninger om iverksatte tiltak som vi ikke kan se er reflektert i planen.

Vi vil spesielt påpeke følgende aspekter i denne nye høringen

- Det er en viss forbedring av de reviderte delene av planen med hensyn til systematikk og oversiktighet. Det er til dels blitt klarere hvordan forslagene til miljømål for sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) er framkommet. Det mangler imidlertid fortsatt i stor grad dokumenterte, kunnskapsbaserte og kost/nytte-balanserte tiltak slik vannforskriften krever. Den framlagte rapporten fra Norconsult tar ikke en bred tilnærming til kost/nytte, der kostnaden ved tapt vannkraft skal belyses ut fra de store samfunnsverdiene den representerer også utover den markedsbaserte verdien, dvs. en vurdering av fornybarbidraget, regulerbarhet/forsyningssikkerhet, flomdempingsmuligheter m.m. Rapporten setter snarere et ensidig fokus på miljøforbedringsmulighetene.

- Bruken av revisjonsrapporten NVE 49:2013 er ikke i tråd med nasjonale føringer fra KLD og OED av 24.januar 2014: "*....Vassdrag som er gitt høy prioritet (1.1) kun på bakgrunn av landskap/friluftsliv, bør derfor ikke få miljømål som forutsetter vannslipp*". I det nye kapitlet om vannkraft s.4 heter det: "*Vassregionmyndigheten i Hordaland har ikkje grunnlag til å overprøve dei to fagdirektorata si faglige tilråding og viderefører desse med prioriteringa 1.1*". Det er de nasjonale føringer som setter premissene for bruk av revisjonsrapporten i vannplanarbeidet. Det er ikke i tråd med føringene å videreføre prioritet 1.1 fra rapporten i Blådalsvassdraget, Maurangervassdraget og Tyssø der landskap/friluftsliv er det utslagsgivende for prioriteringen.
- Det er også feil bruk av rapporten med hensyn til geografisk avgrensning. Eksempelvis er det i Eidfjordvassdraget foreslått magasinrestriksjoner i Rembesdalsvatn, 050-1914-L. I revisjonsrapporten er begrunnelsen for denne vannforekomsten landskap/friluftsliv, mens kun i de anadrome elvestrekninger er fisk/fiske utslagsgivende for prioritet 1.1. Det må derfor ryddes i det framlagte planforslaget med hensyn til tematisk og geografisk referanse til prioriteringsrapporten slik at de nasjonale føringer etterleveres.
- Det må framgå klart om den konkretiseringen som er gjort av miljømålet GØP representerer dagens tilstand, eller en bedret miljøtilstand som forutsetter realistiske tiltak. jfr. de nasjonale føringer av 24.januar 2014: "*Miljømålene for sterkt modifiserte vannforekomster skal settes individuelt, basert på en vurdering av fordeler og ulemper for samfunnet (kost/nyttevurdering). Miljømålet GØP skal settes basert på realistiske tiltak (positiv kost/nytte)*". På denne bakgrunn er det viktig at de nasjonale føringene følges opp ved at "*.....dagens tilstand kan defineres som "godt økologisk potensial"* der det ikke er gjort en helhetlig kost/nytte-vurdering. Kostnadssiden er kun summarisk omtalt, og verdier for faste og løpende kostnader mangler gjennomgående i planen og i Vann-nett. Forslag om miljømål (GØP eller GØT i regulerte vassdrag) i planen skal bygge på realistiske tiltak og forutsetter at man gjør en kost/nytte analyse som begrunner realismen i slike tiltak i tråd med metodikken i Veileder 01:2014, jfr. de nasjonale føringene. Også tiltak som ikke krever vannslipp skal ha bakgrunn i kost/nytte. Uten konkrete vurderinger av realismen i de enkelte tiltaksforslag mener Energi Norge at det ikke er grunnlag for å fastsette konkrete miljømål som representerer mer enn "dagens tilstand" i denne planrunden. Energi Norge kan ikke se at det er gjort tilstrekkelige vurderinger av kost/nytte ved miljømål ut over "dagens tilstand", heller ikke der NVE-rapport 49:2013 legges til grunn. I føringene, og i rapporten selv, slås det også fast at Rapport 49:2013 ikke er en fasit. NVE må som sektormyndighet sikre at planen blir i tråd med føring og regelverk.
- De ambisiøse miljømålene som nå foreslås for de fleste vassdragsavsnitt i prioriterte vassdrag vil gi betydelige samfunnskostnader i form av tapt fornybar og regulerbar energi. Disse forhold belyses ikke i planforslaget, men overlates til seinere vurdering av sektormyndighet. I de to vassdrag som er gjenstand for regional prioritering, Eksingedalsvassdraget og Teigdalselva, ser vi ikke at de betydelige samfunnskostnadene blir annet en summarisk omtalt, og at det ikke er bakgrunn for å sette miljømål som krever produksjonsbegrensende tiltak.
- Vannplanene skal ikke foregripe pågående eller kommende vilkårsrevisjoner, men være selvstendige regionale planer med balanserte vurderinger. Vilårsrevisjon, kartlegging og biotopiltaksplan eller bruk av andre juridiske virkemidler eller administrative tiltak er alene ikke grunnlag for å utforme nye miljømål, jfr. presiseringene fra Klima- og miljødepartementet (KLD) av 17.november 2014: "*Juridiske eller andre virkemidler er ikke å regne som tiltak alene. Henvvisning til bruk av hjemmel for tiltak, for eksempel vannressurslovens § 66, må ledsages av forslag til konkrete miljømål og tiltak i Vann-nett*". Forslagene til miljømål i vassdrag der revisjon kan bli åpnet, er ikke begrunnet. De er ikke basert på en avveining av aktuelle, realistiske tiltak, men en ensidig miljøambisjon. F.eks. er det i Eio, 050-95-R, angitt en forbedring til god tilstand (GØT) i 2027. I Skytjedalselvi, 050-74-R, angis miljømålet til GØP 2027 med "Høstbar fiskebestand." Andre eksempler er Teigdalselvi 062-71-R, "Haustbar fiskebestand", vedlikeholdstiltak nødvendig, og Ekso, 063-181-R, "Høstbar fiskebestand, vedlikeholdstiltak nødvendig", med mål om GØT med tiltak som «tiltakskartlegging» og «revisjon». Disse siste står med «Dårlig tilstand» i dag. Det er uklart hvilke konkrete tiltak som skal gi en bedre miljøtilstand i 2027, men dette knyttes til problemkartlegging og til forskuttet resultat av en revisjon. Det framgår ikke noen vurdering av kostnader ved aktuelle og realistiske tiltak. Forslag til miljømål må komme i overensstemmelse med foreslåtte konkrete og avveide tiltak.
- Det bør klart framgå av dokumentene hvor og hvorfor det er utsatte frister for miljømålsoppnåelse ved bruk av §9 i vannforskriften. Det er uklart hvordan dette håndteres, se for eksempel. Skytjedalselvi, 050-74-R. Det framgår av Vann-nett at §9 brukes, men ikke

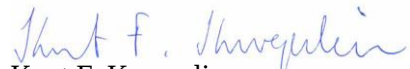
hvorfor. Bruk av §10 med mindre strenge miljømål (MSM) bør også framgå av listen med miljømål, se f.eks. Tyssestrengene, 049 -78-R.

- Det er fortsatt til dels uoversiktlige og inkonsistente dokumenter, og tilsvarende uklart hvilke miljømål som foreslås og på grunnlag av hvilket tiltak. Eksempelvis er det ulike miljømål i liste over tiltak og i liste over miljømål for Floråna, 049-18-R og i Dyrskarvatnet nedstrøms, 048-51-R, der det angis GØT 2027 i liste over tiltak og GØP 2027 i liste over miljømål. I Vann-nett framgår bare problemkartlegging som realistisk tiltak, mens minstevannslipp står som "fiktivt" tiltak, hvilket ikke er forklart betydningen av. Tilsvarende gjelder Teigdalselvi, 062-71-R, og Ekso, 063-181-R. Dyrskarvatnet sidebekker, 048-53-R, står ikke lenger i Vann-nett eller framgår av liste over tiltak. Planen må revideres i forhold til slike uoverensstemmelser. Energi Norge som høringspart finner det problematisk at det ikke entydig og oversiktig framgår om miljømålet representerer en bedring i miljøtilstanden og hvordan dette skal oppnås til hvilket tidspunkt.
- Utviklingen av Vann-nett parallelt med høringen er et stort problem med hensyn til prosess, faktagrunnlag og bakgrunn for miljømålfastsettelse. Forholdet mellom selve vannplanen og Vann-nett blir uklart. Det er viktig at NVE som ansvarlig sektormyndighet sikrer at fastsettelsen av miljømål blir i tråd med nasjonale føringer og at det blir konsistens mellom datagrunnlaget i Vann-nett, forslag til tiltak og miljømålene i planen.

Med vennlig hilsen,
Energi Norge

Sigrid Hjørnegård
Direktør, fornybar energi, klima og miljø

Knut F. Kroepelien
Næringspolitisk/juridisk rådgiver

Kopi: OED, KLD, NVE, Miljødirektoratet, BKK AS, Voss Energi AS, Kvam Kraftverk AS, Hardanger Energi AS, Sunnhordland Kraftlag AS, Haugaland Kraft AS, Småkraft AS, Norsk Grønnkraft AS.